

Antonio Vivaldi

1678. g. Venēcijā - 1741. g. Vīnē

Nozīme

- Itāļu komponists, vijolvirtuozs, diriģents, pedagogs un priesteris.
- Baroka laika pārstāvis.
- Komponistu visvairāk atpazīst pasaulē pēc sacerētā koncertu cikla *Cetri gadalaiki*.
- Komponista daiļrades nozīme solo instrumentālā koncerta radīšanā.
- Izveidoja dinamisko 3-daļīgu koncerta ciklisko formu (enerģiskā, ātrā 1.d.; saīsināta, neliela dziedošā vidusdaļa un spožs, dzīvs fināls).
- Vivaldi operu daiļrade ietekmēja uz operas žanra attīstību.

Mācības

- Mūziku mācījies pie tēva Džovanni Batisto – Sv. Marka katedrāles kapelas vijolnieka – un agri iemantojis virtuozas vijolnieka slavu. Venēcijā apguvis katoļu priesteram amatu.

Darbs

- Bijis priesteris Venēcijā, no 1703. g. – mūzikas skolotājs, orķestra vadītājs un koncertu rīkotājs Venēcijas konservatorijā *Ospedale della Pieta*. Aktīvi piedalījies savu operu iestudēšanā Venēcijas teātros. Ilgāku laiku strādājis Itālijā, Mantujas galmā; koncertējis dažādās Eiropas valstīs. Mūža pēdējos gadus strādājis Vīnē.

Radošā darbība

- Ārkārtīgi ražīgs komponists; iespējams, uzrakstījis vairāk mūzikas nekā jebkurš cits tālaika autors: 50 operas, oratorijas, kantātes, vairāk par 40 darbu korim un orķestrim, 100 kompozīcijas orķestrim, vairāk nekā 20 simfonijas, sonātes, turklāt vēl ap 500 koncertu (komponista mīļākais žanrs) dažādiem soloinstrumentiem ar orķestri: ap 50 *concerto grosso*, un ap 410 solokoncertu (vijolei (228), čellam, flautai, fagotam, mandolīnai, mežragam utt.).

Spilgtākie skaņdarbi

- Koncertu cikls *Gadalaiki*.
- Koncerts *Vētra uz jūras, Nakts, Atpūta, Nemiers*.

Tematika

- Dabas tēli (*Gadalaiki; Vētra uz jūras*);
- Spēcīgais psiholoģiskais zemteksts (*Nakts*);
- Lirisko izjūtu atspoguļojums (*Atpūta; Nemiers*);
- Mitoloģiskie un reliģiskie sižeti.

Mūzikas valoda

- Mūzikas doma ir reljefa, dzīva, ekspresīva.
- Ass, reizēm specifisks ritms, kas iegūst *ostinato* nozīmi zināmā attīstības posmā.

Mūzikas jēdzieni

- **Tremolo** – daudzreiz un ātri atkārtota viena vai vairākas skaņas.
- **Pasāža** - ātrā tempā atskaņota augšupejoša vai lejupejoša skaņu secība.
- **Picikato** – stīgu strinkšķināšana ar pirkstu.
- **Tutti** – visi kopā.

Koncertu cikls *Gadalaiki*

"**Četri gadalaiki**" (itāļu: *Le quattro stagioni*) ir viens no ievērojamākajiem un pazīstamākajiem Antonio Vivaldi skaņdarbiem (1723). Tas ir četru vijoļkoncertu cikls: "Pavasaris", "Vasara", "Ziema" un "Rudens". Katrā no šiem koncertiem ir trīs daļas: ātra, lēna un dzīva, kustīga noslēgumdaļa (fināls).

Daļu izkārtojums:

- 1. koncerts Mi mažorā / E dur, op. 8 nr.1, RV 269, "La primavera" (Pavasaris)
  - *Allegro*
  - *Largo*
  - *Allegro Pastorale*
- 2. koncerts sol minorā / g moll, op. 8 nr. 2, RV 315, "L'estate" (Vasara)
  - *Allegro non molto*
  - *Adagio e piano - Presto e forte*
  - *Presto*
- 3. koncerts Fa mažorā / F dur, op. 8 nr.3, RV 293, "L'autunno" (Rudens)
  - *Allegro*
  - *Adagio molto*
  - *Allegro*
- 4. koncerts fa minorā / f moll, op. 8 nr.4, RV 297, "L'inverno" (Ziema)
  - *Allegro non molto*
  - *Largo*
  - *Allegro*

Spilgtākie numuri:

<https://www.youtube.com/watch?v=zzE-kVadtNw>

<https://www.youtube.com/watch?v=Z4ME2cdXHVE> (ar notīm)

- Antonio Vivaldi, koncertu cikls "Gadalaiki", "Pavasaris" 1. daļa.
- Antonio Vivaldi, koncertu cikls "Gadalaiki", "Vasara" 3. daļa.
- Antonio Vivaldi, koncertu cikls "Gadalaiki", "Rudens" 3. daļa.
- Antonio Vivaldi, koncertu cikls "Gadalaiki", "Ziema" 2. daļa.
- Izcilākie itāļu vijolmeistari bija Nikolo Amati, Džuzepe Gvarnēri, Antonio Stradivāri.

<https://www.youtube.com/watch?v=Xe11Pp1g39I>

<https://www.youtube.com/watch?v=bnUKPoKpABo>

A	<i>Ir atnācis pavasaris!</i>	Moži priecīga rakstura <i>tutti</i> mažorā.
B	<i>Putni to sveic ar līksmu dziedāšanu.</i>	Trīs solo vijoles kā triju putnu sadziedāšanās.
A1	<i>Pavasaris!</i>	Īss atgādinājums par pirmo tēmu; <i>tutti</i> .
C	<i>Vējiņam pūšot, mostas un, maigi šalcot, urdz strauti.</i>	Visas vijoles spēlē nepārtrauktās sešpadsmitdaļnotīs ritošu sīkvilnīšu melodiju; alti un čelli atbalsta kopējo priecīgo satraukumu.
A2	<i>Pavasaris!</i>	Īss atgādinājums par pirmo tēmu; <i>tutti</i> .
D	<i>Te pēkšņi savelkas tumši mākoņi, klāt arī zibens un pērkons.</i>	Uz orķestra unisona <u>tremolo</u> fona solo vijoles straujā kustība pa trijskaņu skaņām tēlo zibens zibšņus.
A3	<i>Pavasaris gan, bet arī ar spējiem negaisiem!</i>	Īss atgādinājums par pirmo tēmu, šoreiz — minorā; <i>tutti</i> .
B1	<i>Uz brīdi apklusušie putni pamazām atkal atsāk savas dziesmas.</i>	Trīs solo vijoļu atskaņots posms kā triju putnu saruna.
A4	<i>Jā, pavasaris ir atnācis, tas ir klāt!</i>	<i>Tutti</i> ; posma vidū — solo vijoles virtuozas <u>pasāžas</u> kā līksmas gaviles.

Koncerta "Ziema" 2. daļa skan lēnā tempā (*Adagio*) un atgādina lirisku operas āriju. Domīgo, dziedošo melodiju spēlē solo vijole. Orķestra vijoles picikato veidā atskaņo klusinātus solīšus pa akorda skaņām, bet basu grupa iezīmē vienmērīgi "pakšņošus", palēnus soļus. Klausītāja iztēlei arī šoreiz palīdz komponista pievienotais komentārs: "Cik labi sildīties pie kamīnā iekurtas uguns, ja ārā līst nebeidzams un nemīlīgs lietus" (saprotams, ka Vivaldi mums stāsta par dienvidnieciskās Itālijas, nevis kādas ziemeļzemes ziemu).

A. Vivaldi. Koncertu cikls "Gadalaiki". "Ziema", 2. d. (oriģ. Mi $\flat$ maž.).

Adagio

Autors nezināms. "Venēcija ziemā"(1708)